

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDÜS NANDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SANDOR

MEGJEGYZÉSEK

*

A bukaresti robbanás alkalmával egyes román lapok fantasztikus színezésekben közöltek értesítéseket a katasztrófáról. Bukaresti tudósítások mentek a külföldre is és a bécsi és berlini lapok úgy tüntették fel az exploziót, mint a legnagyobb nemzeti szerencsétlenségek egyikét, amely Romániát érte. Ezzel szemben Tatarescu miniszter úgy nyilatkozott tegnap két erdélyi román újságíró előtt, hogy elismeréssel kell megemlékeznie a magyar lapokról, amelyek a tudósítás írásakor ezuttal is megőrizték tárgyilagosságukat. Kíváncsok volna, ha Tatarescu ezt a nyilatkozatot megtenné a Viitorul hasábjain is, nemcsak újszólván népszerűsített, minthogy a Viitorul a kormány felhivatalos lapja, nem ilyen barátságos hangon szokott nyilatkozni a magyar lapokról.

*

A robbanás sajtó-kampányában legjobban feltűnt nekünk, hogy a külföldi lapok rémhírei rendszerint Belgrádból jutottak ki. Így a Presse belgrádi hírforrásból közölte azt a valótlanoságot, hogy a kár két milliárd lei és Románia nincs abban a pénzügyi helyzetben, hogy az elpusztult hadianyagot pótolja. El lehet képzelni, hogy a dolgok ilyen beállítása milyen impressziókat kelthet a külső világ pénzügyi köreiből, amelyek egyrészt azt olvassák ki belőlük, hogy Románia két milliárddal szegényebb, másrészt, hogy ilyen háborus hangulattal telített időben nem tudná teljesíteni a tényleges elpusztult hadianyagát. Jó volna, ha a kormány észrevenné, hogy a megzavart szomszédi viszony adott alkalmat milyen horribilis kárt csinálhat az országának, mert így egy vékony táviródróton több mérget tud az ellenséges érzelmet kibocsátani a világba, mint egy hadserég gázbombája.

*

Jorga lapja, a Neamul Romanesc, amely mióta a vezére kormányképeségre törekszik, sokat és barátságosan foglalkozik a magyar kisebbséggel, legújabb számban reprodukálja ismét a Nagyvárad cikkét a Magyar Párt tárgyalásairól s különösen hangsúlyozza azt a kérdésünket, mit adna a magyarságnak a kormány cserébe azzal a támogatással szemben, amit a párt viszont a kormánynak felajánlana. És hozzáfűzi: „Tehát alkuról van szó a kereslet és kínálat alapján”. Nem veszünk zokon ezt a megjegyzést, mert hiszen csakugyan nem platói módon gondoljuk a kormánnyal való tárgyalást, hanem a reális megfontolás és alkudozás alapján, nyíltan és kézzelfoghatóan kijelentvén: ezt adjuk és ezt kérjük. Nem vagyunk olyan naivak, hogy azt mondjuk: kívánjuk a kisebbségi jogok intézményes rendezését az általunk felsorolandó programpontok szerint, viszont a megválasztandó magyar képviselők oda fognak mindig szavazni, ahova nekik tetszik; de azt se mondjuk, hogy a magyarság egy választásnál vakon leszavaz a egyes lakossági kerületekben két román jelölt között a liberális jelöltre, ellenben majd rábizzza a kormányra, hogy ezért cserébe mit megveszkedik adni. Szó

síms róla. Itt nyílt és becsületos alkuról van szó és ha valamelyik fél nem akarja világosan megszabni, hogy mit hajlandó nyújtani: akkor ez már gyanús. A fehér lap, vagy a zárt boríték politikája már rég a múlté. Mi ezt a lukszust nem engedhetjük meg magunknak.

*

A Neamul Romanesc még ezeket az érdekes sorokat is közli Ion Baila nevű igen jeles publicista tollából: „Az erdélyi kisebbségi probléma sokkal komplikáltabb, mint egyes bukaresti körök gondolják. Semmiesetre sem oldható meg Tisza Pista és Apponyi Albert grófok odiosus rendszere szerint. Ehhez a feladathoz számunkra egy új Deák Ferencre és egy új Eötvös Józsefre van szükségünk. Mikor eljön az idő, akkor lesz nekünk ez is”. Nem tévedünk, ha azt hisszük, hogy a lap Jorgában látja ezt a Deák Ferencet. Ám lássuk, mert ez a Deák Ferenc, vagy Eötvös József eddig nem nagyon mutatkozott, sőt tudja a csuda: még az Apponyi Albertek se nagyon talakodnak a fórumon. Apponyi Albert például a hírhedt iskolatörvényében garantálta minden román iskola államsegélyt. Voltak feltételei is. Ma azonban Apponyi utódja: Anghelescu miniszter csupán a feltételeket szokta elrendelni államsegély nélkül.

*

Már egy ízben fogadást ajánlottunk arra, hogy kapunk-e pénzt a lap fenntartásához a magyar kormánytól, vagy sem.

Ferdinánd király részvéttávirata Seypel kancellárhoz

A Seypel kancellár ellen elkövetett merénylet nagy megröszérlést és felháborodást keltett Európaszerte s most mindenfelől érkeznek Bécsbe a részvéttáviratok.

Ferdinánd király is első között sietett kifejezni részvételt az osztrák kancellárnak. Táviratában az uralkodó gyors felelvágyulást kíván a merénylet áldozatának.

Megható Zimmermannnak, a Népszövetség bécsi megbízottjának a merénylet után kiadott nyilatkozata.

— Nagy szerencsétlenségnek tartom — mondja Zimmermann, — hogy sebesülése következtében Seypel kancellár éppen most kényszerül tétlenségre, amikor Genfben megkezdődik a Népszövetség ülésszaka, amely Ausztria szanálásával foglalkozik. Kijelentem, hogy az ülésen magam fogom képviselni Seypelt. Ismerem felfogását és érveit, becsületbeli kötelességemnek tartom, hogy helyette mindent elmondjak Genfben, tekintet nélkül arra, hogy osztrák-e nézeteit, vagy sem. Most, hogy Ausztria nélkülözni kénytelen Seypelt, kettőzött erővel fogok dolgozni az osztrák nép érdekében.

Tudvalevőleg Seypel kancellár római katolikus prelátus volt. Most a merényletet bizonyos antiszemita áramlatok arra szeretnék felhasználni, hogy a zsidóüldözést napirendre erőszakolják. Bécs horogkeresztű diákjai röviddel azután, hogy a merénylet híre a fővárosban elterjedt, tüntető felvonulást rendeztek a Praterstrassen, majd több kávéházba behatol-

Elég szép díjat tűztünk ki ennek a feldejtésére, de nem jelentkezett érte senki. Most is felajánljuk az Universul munkatársának (vagy neki, vagy arra a célra, amire ő mondja) egy csinos összeget, hogy állítsa meg: mit ad nekünk a budapesti kormány. Itt vannak összes könyveink, fellejtéseink, levelezéseink: átböngészheti. A probléma megoldása világos: ha bevételeink fedezik a kiadásainkat, akkor el kell fogadni azt a tételt, hogy a magunk erejéből, illetve a közönség támogatásából élünk. Az Universul vádat emelt és kötelessége meggyőződni az igazságról, kötelessége megírni nyíltan és egyenesen, hogy tévedett és véget vetni annak a legendának, amely öt éve kering az erdélyi magyar sajtó külföldi szubvenciója felett. Nem miattunk, mert bennünket az effajta pletykák nyugodtan hagynak, hanem saját maga miatt, akit ez a nagy titok olyan felelőmetesen izgat.

*

Mi azt elhiszük azonban, hogy ez a feltevés azért adódik olyan hamar, mert ma egyházy volt erdélyi román lapkiadó és újságíró azzal veri a mellét, hogy ő annak idején a román kormánytól pénzt kapott. Ezzel akarja igazolni, hogy milyen jó román volt a magyar impérium alatt. Mi azonban úgy véljük, hogy ez nemcsak azt bizonyítja, hogy valaki jó román volt, hanem azt is, hogy pompásan értett a könnyű pénzszerzéshez. Vagy talán kizárólag csakis ezt bizonyítja.

tak s a zsidó kávéházi vendégeket súlyosan inzultálták.

Egyes lapok a merényletet annak az izgatásnak rovására írják, amit a szélsőbaloldali sajtó Seypel ellen utóbbi időben folytatott. A merénylet vállomása részben igazolja ezt a feltevést.

— Többször hallottam — mondotta ugyanis jegyzőkönyvbe Javorek, — hogy a nép nyomorúságának legfőbb okozója Seypel kancellár. Ezért már régebben elhatároztam, hogy elteszem őt a láb alól. A múlt héten 700.000 korona táppénzt, a feleségem járandóságát elköltöttem s bejelentettem feleségemnek, hogy most már a nyomort úgy sem bírjuk tovább, öngyilkos leszek, de előbb a kancellárt megölöm. A vonaton jöttem Bécsbe és véletlenül hallottam, hogy ugyanezen a vonaton utazik a kancellár is. Ekkor határoztam el, hogy most végzek vele.

Konfliktus Törökország és Olaszország közt

Konstantinápoly, június 3. A török kormány vezető férfiai tegnap hat órán át megbeszélték a kritikus helyzetet, amely Törökország és Olaszország között.

Néhány nappal ezelőtt ugyanis Szmirnából nagy olasz csapatösszevonásokat jelentettek. A római török diplomáciai képviselőt ezért utasították, hogy haladéktalanul kérjen felvilágosítást az olasz kor-

mánytól. Egyben a konstantinápolyi tanács utasította a szimriai hatóságokat a szükséges óvintézkedések megtételére.

Az Averescu-párt felvonulása

Bratiann Vintila beszéde a kormány feladatairól

Bukarestből jelentik: Ma tartotta meg az Averescu-párt a régóta hirdetett nagygyűlését. Már az előző napon nagy tömegek vonultak fel az ország minden részéből Bukarestbe. Különösen hatalmas parasztrétegeket mozgott meg a párt, de számos intellektuel is sietett a kongresszusra. Kétségtelen, hogy nagy demonstráció készül Averescu mellett. A kormány erős készenléteket tart esetleges rendzavarás megállítására.

Bukarestből jelentik: Vasárnap délután az Arges megyei liberális párt Pitești-ben nagygyűlést rendezett, amelyen megjelentek Bratiann Vintila, Marzescu és Duca miniszterek is. A nagygyűlésen igen érdekes kijelentések hangzottak el.

Bratiann Vintila a pénzügyi miniszter hosszú beszédében vázolja az ország pénzügyi helyzetét. Amikor a kormány átvette az uralmat, a legteljesebb pénzügyi zavar uralkodott az országban. A kormánynak első, legnagyobb feladata az volt, hogy visszaállítsa az összes tekintélyt a külföld előtt, csak ezután kezdtek a pénzügyi konszolidáció nagy munkájába. Rendszerezni kellett a kincstári bonok ügyét. Ezután jött az új alkotmány megalkotása. Az összes törvényekkel, amelyeket megalkottunk és amelyeket most terjesztünk a parlament elé, a célunk az volt, hogy az ország hatalmas kincseinek értékét biztosítsuk. Nem akarunk a román népből, idegen vagyonban dolgozó szolgálatot csinálni. Nem hiszem, hogy volna még egy ország a világon, ahol a népnek anynyi beleszólása volna az ország kormányzásába, mint éppen nálunk.

— Mi nem vagyunk az idegen tőke ellen. De becsületes társulást akarunk. A tőke jöjjön a román cégekhez és ne mi, románok a saját országunkban idegen házakba kényszerüljünk.

— Az új tárgyalásra most kerülő törvények, — mondja a pénzügyminiszter — így a községi erdők, a bányák törvénye, a közigazgatást decentralizáló törvény, az iskolai törvény, az egyházak egységsítéséről való törvény, az uttortörvény, a bíróság új szervezeti törvénye, a hadsereget átszervező törvény, mind-mind a konszolidációt célozzák.

Ezután a kormányválságról terjesztett hírekkel foglalkozik a pénzügyminiszter.

— Az ellenzék hiába terjeszti és szeretné a kormány távozását. Hogy mikor lesz kormányváltás? Ez két esetben lehetséges csak. Először, ha már nem tudná beteljesíteni magvas hivatását, másodsor, ha egy olyan méltó ellenzék alakulna, amely a megoldást hozza magával minden nagy kérdésben, amely magatartásával bizonyítja, hogy a közérdeket tartja szem előtt és olyan erős hatalmat mutat, amely képes az ország eredményes kormányzására. Azt mondják, hogy mi a hatalmon akarunk maradni? Ez nem igaz. Tudják meg: mi nem állanánk a kormányon, ha nem volnánk meggyőződve arról, hogy ezt az ország felsőbb érdeke megkívánja és ha nem volnánk meggyőződve az ellenzéki pártok gyengeségéről. De a legnagyobb bűnt ország érdekei parancsolók és ezek nem engedik meg, hogy pihenjünk. Amint

a katona a vártat, mi sem hagyhatjuk el bizalmi helyünket, amíg nem fogjuk látni, hogy az egész nép törekvéseinek gyümölcse nincs biztosítva. (Taps.)

Marzescu miniszter beszéde után Duca külügyminiszter tett érdekes kijelentéseket.

— Öfelsége a király és királyné külföldi útján, — mondja — meggyőződött arról a bizalomról, amellyel a külföld viseltetik Románia munkájával és erőfeszítésével szemben. Az angol lordmajort meggyőztük arról, hogy Románia elfogadja az idegen tőke segítségét, de csak az állam gazdasági függetlenségén belül.

— Ellenfeleink azt is terjesztették, hogy a királyi utazás célja az volt, hogy Nyugaton nagyobb kölcsönt szerezzünk. Ezzel az állítással csak szűklátókörű koncepciójukat bizonyították és ugyanakkor egyetlen gorombaságot is követnek el. Minden jóérzésű ember elképzelheti, hogy a királyt nem vihetjük el üzleti ügyben külföldre. A liberális párt mindig tudta, hogy a korona fennvételét nem szabad behomályosítani és így ez alkalommal külföldi kölcsönről nem is volt szó.

Járványfészek az utcán

Hivogató levelek, hivatalokhoz intézett könyörgő kérvények másolatai hívják fel a Nagyvárad figyelmét arra, hogy a külső városrészek fele rosszában áll a közegészségügy. Szinte hihetetlen adatokat halmaz fel a közönség a szerkesztőség asztalán azokról a rémségekről, amelyek mellett már nem mérhetünk el szó nélkül.

Munkatársunkat kiküldtük azokra a helyekre, amelyeken a mindnyájunk egészségét veszélyeztetni a hivatalos nemtörődömség, vagy a közönség indolenciája. Meg kellett tenni ezt a lépést, mert a panaszkor már magasra nőttek a meg kell hallani azoknak, akiknek kötelessége segíteni a helyzetet, mielőtt komolyabb bajok keletkeznének. És ha nincs egyéb következménye az elhanyagolásnak, mint az, hogy nem méltó egy nyugati kultúrávároshoz, annak lakóihoz, ez is elegendő szempont és indító ok arra, hogy a közigazgatás, amelynek anyagi eszközeit a köztisztviselési adó megadta, megmozduljon és segítsen, nehogy a nyár szomorú következményeit jelentkeztessenek.

I.

Első utunk a Kereszt-utca környékére vezetett. Külön beadvány ostromolja a városház műszaki igazgatóságát, hogy szemlét tartson arra, amit ott látható

és szagolható. Pent, a Csengeri-utca kezdődik a rettenet. Az utcai folyóka alatt levő vízvezetékét valamikor felhontatták a 14-es ház előtt, ezután kihajlítva a vezetékét, a gödröt betütemlenül hagyták. Ma zöldes binár tereng a büzös tavacska felett. Innen indul a mosogatólé már teljesen megrohadván a Kereszt-utca felé, amelybe egy nyitott csatorna torkollik a magasabban fekvő utcából. Ezt a csatornát összekötötték egy házhoz a létfeső helyével s nem tréfa, sem nem rossz álom, hogy az innen kifolyó lé egy nyitott csatornán zuhog le az utcában, ahol aztán fedett csatornába ömlik. Ha a gyerekek eltorlaszolták kavicsokkal a csatornaszárat, a büzös lé kiömlik az utcára. De ez még hagyján és segíteni lehet rajta úgy, hogy a klozetet kirekesztik az utcai csatornából, mert ez csupán közigazgatási tevédecs. De itt van a Csengeri-utca sarokháza, amelyből

egy csövön keresztül büzös folyadék ömlik ki az utcára s végig folyik 4-5 ház

előtt, míg a csatornába ömlik. Az utca levegője borzalmas olyankor, mikor a kiömlés végbenegy. Hónnan jön ez a lé, meggyőztük. A sarokháznak, Pásztor vasúti főfelügyelő volt a háza, angol klozetje egy elhagyott kutha torkollik s mikor megtekintjük a viz kiömlik egy csatornán át az utcára s ott széltörvé, végig folyik a kocsiúttal szembe a folyókákban. A felhagyott kutha a Kálvária felől jövő vízzel időközönként megtelik, de tovább halad a liget felé s végig fertőzi a házak talaját. Istent esoda, hogy itt nem tör ki valamely járvány.

Tovább menve a Görbe-utca keresztlél a Virág-utcaiban találunk egy vízesapot. Vajamikor eltört, megcsinálták s elfelejtették letemetni annak rendje és módja szerint. A kiálló vízesapot akármely arra haladó szekér eltorlítja s akkor megint ömlik a víz, magyarul pocskolódik a Virág-utca.

Elhaladva a kátharított ligeti úton, a CFR kutháza előtt irtoztos lát csapja meg az ember orrát. Telenek a kutházban és emellett trágyadombok tüntetően kirakva a sétáló utja felé. Aki jó levegőt akar szívni, ezen a poklon keresztül kell mennie, míg eléri a hegytetőt. Tömeges állattenyésztés és tömeges trágya, piszok, a cipőre ragad minden s az ott idegessé lesz a szenvedésben.

Ezt látjuk és érezzük.

(Folytatjuk.)

Fürdősapkák, fürdőkalapok és fürdőcipők

legújabb divatuk érkeztek a Barna Illatszertárban (Savoly) Bwdul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 2. szám Bazar-épület.

Dorian filmszínház

Ma, szerdán látható

A veszedelmes életkor

dramá 6 felvonásban

A főszerepben
P. Menichelli

Az előadások 6 és 9 órakor kezdődnek

„CHIC”
áruház

Bulewardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 7. sz.
Óriási választék

harisnya árukban!!!

A hősök napja

5. sz. Rendelet

Mi, Catana Aurél nagyváradai rendőrprefektus tekintettel a térparancsnokság június 1-én kelt 1083. számú átiratára elrendeljük:

1. Ez évi június 5-én nemzeti ünnep (hősök napja) lévén, a vasárnapi munkaszünet rendelkezései alkalmazandók.

2. Az összes házak és üzletek kivétel nélkül román nemzeti zászlóval díszítendő.

3. Dél előtt fél 10 órakor az összes felekezetek templomaiban istentisztelet lesz.

4. Dél előtt fél 11 órakor, amikor az első ágyudörgés megszólal, minden közlekedés, valamint minden munka teljesen megáll, míg egy újabb ágyudörgés el nem hangzik.

5. Az összes felekezetek parochiái köteleztetnek, hogy az első ágyudörgés után megszólaltassák a harangokat mindaddig, míg ennek abbahagyására egy másik ágyudörgés el nem hangzik.

6. Minden járműnek és villamosnak a közlekedése tilos fél 10-től kezdve a General Mosoiu és a Calea Dorobantilor úton a temetőig, minthogy itt fog elvonulni a processzió.

Ezeknek a rendelkezéseknek a be nem tartása kihágás és a törvény szerint büntetetik.

Aurél V. Catana, Bárdossi ezredes,
Prefectul politiei. tárparancsnok.

A gör. kath. székesegyházban 9 órakor kezdődik a mise és 10 és fél órakor indul el Frentiu püspökkel a processzió a temetőbe, ahol istentisztelet lesz. Az egyház ezután hívja meg a körmenetbe a gör. kath. híveket.

Atlantic nyári mozi

szerda — csütörtök este 9 órakor.

Közkivánatra

A román nemzeti opera legkiválóbb művészeinek fellépéivel

nagy hangverseny estély

Fellépnek:

Rodrigo Atanasiu
Dragulinescu Slinghie
Ferafu
Eieniesen Basu bassista.
Joan Atanasiu bariton.
G. Teodorescu bariton.
Vrabiescu tenor.
Costescu Duca bariton.
Folescu bassista.
Rabega tenor.

Helyárak: 25, 40, 50, 60, 80,
és 100 Lei.

Elővétel az Atlantic nyári mozi
pénztáránál d. e. 10—fél 1-ig és
délután 3 órától.

Telefon 13-49. Telefon 13-49.

Megszigorították az amerikai bevándorlást

Európában ma kétféle ember van: egyik, aki bevallja, hogy Amerikába szeretne menni, a másik pedig nem szól senkinek, hanem titokban igyekszik eljutni a dollárok hazájába. Az új kvótatörvény, amelyet már megszavazott az amerikai törvényhozó testület két háza, a napokban emelkedik érvényre. Tegnap érkezett meg Nagyváradra egyik hajózársaság: hoz a törvénytervezet, amely szinte elképzelhetetlen módon megszigorítja az Amerikába való bevándorlást.

Az új törvény szerint évenként 165 ezer idegen léphet az Egyesült Államok földjére, az eddigi 358 ezer helyett. Ebből a számból például Romániára 730, Magyarországra 570, Jugoszláviára 950, Csehszlovákiára 2000, viszont Németországra 51000 ember esik. Ennek a csekély kvótának havonta csak egytizede léphet partra.

Az új törvény szerint mindenkinek bevándorlási vizumot (Immigration Visa) kell szerezni, amelyet az e célra elkészített kérvényvinta szerint kell kérni. Mielkelni kell egy dollárt. A vizum díja 9 dollár. A konzulnak joga van visszautasítani mindazokat, akiket nem tart megfelelőnek a partraszállásra. De ha meg is kapta a vizumot, az még nem jogosít a partraszállásra. A partraszállás felett a bevándorlási tisztviselő dönt az amerikai parton. A bevándorlási vizum négy hónapig érvényes.

A törvény három csoportra osztja fel azokat, akiket az Egyesült Államok befogadnak. És pedig: 1. nem kívándorlók; 2. nem kvótába eső bevándorlók; 3. kvótába eső bevándorlók.

Az első csoportba tartoznak és minden megszorítás alól mentesek a következők: kormányzó tisztviselők és azoknak családja, a turisták és kereskedők, akik

rövid ideig tartózkodnak Amerikában, akik csak keresztül utaznak Északamerika területén, tengerészek.

A második csoport, akik szintén nem esnek kvótába: Egyesült Államokban lakó nem amerikaiak, akik külföldről térnek vissza, amerikai állampolgárok kiskorú gyermekei, vagy amerikai állampolgárok (akiknek már két papírjuk meg van) feleségei, akik Neu-Fundland, Mexikó, Cuba, Canada, Haiti, Dominica vagy a Canal-Zoneban születtek, ezeknek feleségei és kiskorú gyermekeik. Minden felekezet papja, ha már itthon két éve pap és Amerikába szerződést köt, főiskolai, akadémiai, egyetemi és szemináriumi tanárok, ezeknek felesége és kiskorú gyermekei. Diákok 18 éven felül, ha valamelyik amerikai főiskola fel vannak véve és ezt a munkaügyi minisztérium igazolja.

A harmadik csoportba tartozik mindenki más, akinek azelőtt kvótán kívüli kedvezménye is volt. Nem mehetnek kvótán kívül orvosok, ügyvédek, mérnökök, írók, újságírók, színészek, ápolók stb. stb.

A kvótába utazók közül előnyben részesítik a földmiveseket, nőtlen vagy férjezetlen gyermekek, akiknek szülei Amerikában vannak.

Azok, akik már kaptak vizumot — akár kvótába, akár kvótán kívül — nem utazhatnak el addig, míg a bevándorlási vizumot az amerikai konzulátustól meg nem szerzik.

Szigoru büntetéssel sújtják a besurranókat, vagy akik nem a törvényes úton jutnak be Amerikába: ezer dollár pénzbüntetés és azonnali hazatoloncolás jár érte.

Nagyjában ezek vannak benne az új amerikai bevándorlási törvényben, amely szinte lehetetlenné teszi a bevándorlást.

Kiknek kezében van az orosz szovjetköztársaság?

Európa államai újév óta, amikor az angol munkás-kormány hatalomra került, sorra változtatják eddigi, belső arcukat. Az angol, a német s legutóbb a francia választások a népek politikai erőviszonyainak megváltozását produkálták. Kevesen ismerik azonban azokat az erőviszonyokat, amire Európa legproblematikusabb országának, Oroszországnak élete alapozódik:

A szovjetszisztéma ugyanis — mint most a Neue Freie Presse jeleníti — csak távolról nézve fedi az igazi oroszországi életet. A szovjetállamok uniójának sorsára egyáltalában nem a szovjetalkormányban meghatározott tanácsok vannak befolyással, hanem a kommunista párt.

Hovatovább pedig az orosz kommunista párt mindinkább egy rendi szervezet fogalmát tölti ki. Fokozza a rendi jellegét az a körülmény, hogy a párt ajtóit csaknem teljesen zárva vannak újabb és újabb jelentkezők előtt s a párttagságot csak évekig tartó előkészítéssel lehet elnyerni.

A szovjetek új gazdaságpolitikája eredetileg bizonyos lazulást eredményezett a párt hatalomgyakorlásában. Ugyancsak veszélyeztette a pártnak a szovjetek fölött elfoglalt diktatórikus pozícióját az intellektuális elemek lassu beszivárgása. Legutóbb azonban a párt revízió alá vette saját tagjait s a polgári gondolkodású párttagokat — az intellektueleknek mintegy harminc százalékát — kiszorították soraikból. Így a párt, mely körülbelül kétszázötvenezer tagot számlál, ma ismét a fizikai munkásság ideológiájának felel meg.

Sok bajt okozott a kommunista pártnak a radikális munkásság antipatiája is, az új gazdaságpolitikával szemben. Ezt az ellenszenvet úgy sikerült megbénítani, hogy Moszkvát egyeztetten „megtisztították a szociális szempontból nem kívánatos elemektől”. A „tisztogatás”-on kívül más, numerus klauszus jellegű eszközökkel is dolgozik a párt a polgári szellem teljes letörése érdekében, amennyiben a főiskolákból ma már csaknem

teljesen kizárták a burzsoá tanuló-ifjúságot, hogy azok helyét mindenütt proletárszülők gyermekeivel töltsék be.

A pártnak az állami apparátusra gyakorolt befolyását biztosítja végül, de nem utolsósorban az a triumvirátus, amelynek tagjai: Zinovjev, Stalin, Kamenyev, Különösen Zinovjev az, akinek nagyravágó és gögös természete a kommunista párt rendi jellegére rányomja bélyegét. Zinovjev taktikája irányul elsősorban az intellektuel elemek ellen, élénk ellentétben Trockij politikájával.

Érdekes, hogy Trockijt a polgári érzelmű szovjetrétegek a vörös hadsereg megszervezésén keresztül fogadták szimpátiájukba. A vörös militarizmus és az újjáéledő orosz nacionalizmus volt az az arany híd, amin keresztül a polgári rétegek is beszélhettek a szovjet kenyéradó intézményeibe.

Ez a tény olyan kedvező hangulatot teremtett Trockij iránt az antibolsevista körökben, ami viszont a kommunista pártban ásta alá helyzetét Zinovjev javára.

Oroszország belpolitikai problémái ezidőszent egyet jelentenek a kommunista párt problémáival. Amennyire szem előtt tartja ez a párt az intellektuális rétegek végleges letörését épp oly gondot fordít másfelől arra, hogy a parasztság érzékenységet meg ne sértse.

A kommunista párt közeljövőben tartja tizenharmadik kongresszusát. Nem a tanácsok ügyein, hanem ezen a kommunista kongresszuson fog végérvényesen eldőlni milyen lesz Oroszország politikai magatartása az elkövetkező időkben.

Keresek egy modern
két-három szobás lakást
Ügynököket díjazok!
Cím a kiadóhivatalban.

Örök rejtély marad Váradi Pista halála...

Különös érzés fog el, amikor kötelességszerűen újból foglalkoznunk kell a tragikus körülmények között meghalt Váradi Pistával. A tizennvölcves ifjú rejtélyes halála, mely nyomasztó kinként fekszik szerető szülei lelken, arra ösztökélt bennünket, hogy foglalkozzunk az öngyilkossággal és már első pillanatban hangoztatuk azt a feltevést, hogy

Váradi Pista nem lett talán öngyilkos, hanem büntény áldozata.

E sorok írója Váradi Pista diaktársai-val napokon keresztül ment nyomra, hogy valami kis világosság derüljön az ügyre. A gondosan összeszedett bizonyítékokat, feltevéseket az államrendőrség büntető osztályfőnökének tudomására adtam, hogy a bevizsgálásokat rendőri szempontból megejtsék. A válasz az volt, hogy Váradi Pista öngyilkossághoz nem férhet kétség, a rendőrség az ügyet maga részéről befejezettnek tekinti.

Szerelmi csalódás, vagy amerikai párbaj?

Magánymozgásunk legesekélyebb credmennyel kecsesítő fázisa az volt, a amelyiknek a kiindulási pontja egy a színház kötelekébe tartozó fiatal leányhoz vezetett. Első pillanatban úgy látszott, hogy a fiatal, szép kardalosnő volt végzetes hatással Váradi Pistára. Beszéltünk a leánynál, de minden kétséget eloszlatott az a körülmény, amit és ahogy beszélt a leány Váradi Pistáról.

— Nem ismertem Váradi Pistát — kezdte a kis kóristalány, — nem is tudtam kicsoda. A Körös-korzón láttam néhány-szor és olyan különösen nézett rám. Sem barátai, sem ő nem közelített hozzám, soha nem írt, vagy nem üzent nekem s így nem tudom, miért esett én reám a gyanu.

Nehezen tudtam megmagyarázni, hogy őt nem gyanúsítja senki. Csak kérdezni jöttem, hátha valamit tudna mondani a sötét rejtély eloszlátására. Talán sikerülne egy nagyon kicsikét megnyugtanni szüleit, akik nem is sejtik, miért hagyta itt őket bucsu nélkül bálványozásig szeretett fiuk. Kérdeztem újból, gondolkozzék, emlékezzék vissza, nem találkoztak-e egyszer, ha igen, pontosan mondjon el minden kiejtett szót, de mindig ez a felelet:

— Nem ismertem, nem beszéltem vele soha az életben...

És sir a kicsi kóristalány, siratja azt a különös arcú diákvereket, aki szótárfüzeteiből, vagy a Tacitus puskából mindig felnézett, ha keresztül ment a korzón a kartonruhás kis kóristalány, akiből egy pillanatra dőmögte csínált a Sors, ugyanaz a szomorú, emberi sors, aki Váradi Pistát tizennvölcves korában sírgödörbe kényszerítette.

Az öngyilkosság, vagy amerikai párbaj esete tehát megold. Már azért is nehezen képzelhető el, hogy Váradi Pista a legborzalmasabb halálnemek egyikét, a kötele választotta volna, amikor

sok fajta, kisebb fájdalommal és biztosan élő mérge volt otthon.

Nincs felelet és minden csak feltevés marad.

Pederasztia ... ?

A másik borzalmas eshetőség az, hogy Váradi Pista egy beteges, elferdült idegzetű fiatalembernek az áldozata, aki bejáratos volt a családhoz s legutóbb Váradiék közelében lakott.

Semmi nyom nincs ez irányban és nem is lehet már azért sem, mert Váradiék hozzátartozói a rendőri helyszíni szemle előtt levették a kötelel Váradi Pista nyakáról, elmozdították a hullát és összetaposták a padlást. Minden nyom elveszett így és megint csak a találgatások tömege marad.

Váradi Pista nagyon sokat járt fel a padlásra, ahol édesapja harctéren készített jegyzeteit olvasgatta, az ócska lomok kö-

zött kutatott és távcsővel figyelte a tavaszi napsugárban úszó gyönyörű váradi szőlő-hegyeket.

Megállapította-e a rendőrség, hogy egyedül volt-e fent a padlásan az emlékezetes szombat délután Váradi Pista? Megkérdezték-e jól és százszor, hogy mennyi ideig hallottak dübörgést a padlásan Váradiék szombat délután? Megnézték-e, hogy a nyolc-tíz méteres magas nyitott padlásablak alatt miért volt ott a hosszú létra odatámasztva? Volt-e a padlásablak alatt nyom, amely vezetett valahova?

Van még számtalan kérdés, amelyet lelkiismeretes újságírói munkával sem lehet megállapítani, de a rendőri nyomozás fényt deríthetett volna rá. A rendőrség azonban kitart első feltevése mellett, hogy Váradi Pista öngyilkos lett.

Talán szolgálatot tettünk az ügynek, hogy privát nyomozásunkat, amelyeket olyan súlyosak, hogy még sem lehet figyelmen kívül hagyni, nyilvánosságra hoztunk. Nem zavartuk ezzel a szülői nyugalomát sem, mert hisz fáradozásaink a mely gyászban levő familia beleegyezésével történtek és annak minden fázisáról tájékoztattuk őket.

Váradi Pista, kint a velencei temetőben, ahol ezer meg ezer embertársunkkal porladoz, ha bűnös kezek vették el fiatal életet, nyujtsd magasra ártatlan szíved, hátha visszacséppen a véred a gyilkos kezére, ha pedig önmagad tettél pontot életedre, nyugodj meg a végnélküli éjszakák során...

Biró György.

Elhalasztott adótárgyalások

A speciális adókévitő bizottságok tegnap kezdtek meg a nagy adózók, köztük a részvénytársaságok és bankok megadóztatását. Két bizottság működik párhuzamosan, az egyiknek Aczél Izidor főtanácsos, a másodikkának Sfetcu Constantin tanácsos az elnöke, az adójavaslatokat Urbeanu Constantin és Iliescu György készítik. Az első nap beigazolta, hogy nem lehet 20-30 ügyet le-tárgyalni, mert a részvénytársaságok és bankok megadóztatásához sok adat szükséges s a mérleg megállapítása, a beszámítás alá kerülő terhek és kiadások mérlegelése sok időt s különösen sok munkát vesz igénybe. Ezért a kitűzött ügyek jórészt elhalasztották s a következő napokra kitűzött adóügyek tárgyalását csak az esetben tartják meg, ha a javaslatok kellő időre elkészülnek.

Mára például a kitűzött ügyek helyett a következők adóügyeit veszik elő a III. bizottságnál: Ifj. Weisz Bernát r.-t., Katz Rudolf, Paróczay és Nagy, Balla Károly és Szabó Gábor, Weisz Lipót. Tegnapra ki volt tűzve: Benedek Aladár, Parlaga Lajos szinigazgató, Toma János, Glücksman és Farkas, Tarsoly János, Parisien Grill, Dinu si Hittner, Onucz és Gavrilcsu.

Az utolsó napokban a következők adóalap-ját állapították meg:

Dancse Jakab 80 ezer, Flegmann Géza 70.000, Engel Lajos 90 ezer (1923-ban 67 ezer), Schlésinger Dezső 70 ezer (50 ezer), Fülöp Mór 120 ezer (80 ezer), Spitz Sámuel 140 ezer (116 ezer), Steiner Benjamin 45 ezer (30 ezer), Popper József ifj. 160 ezer (160 ezer), Fabrica de acid-carbonic 200 ezer (192 ezer), Krámer Aron 225 ezer (190 ezer), Ullmann és Reich 165 ezer (159 ezer), Janky Antal utóda 250 ezer (150 ezer), Cziller Imre 316 ezer (264.015), Hajnal Izsó 140 ezer (130 ezer), Pantea Petru utóda 11 ezer (120 ezer), Rippner Testvérek 245 ezer (210 ezer), Gutfried és Herskovits 170 ezer (160 ezer), Kohn Dávid és fia 280 ezer, Mihály és Kandel 275 ezer (245.328), Munk és Schönberger 32 ezer (3.162.000), Lobstein István utóda 100 ezer (150 ezer), Duisberg Ierakut fiókja 250 ezer, Textil-import 110 ezer, Stern József vásáros 120 ezer (103 ezer), Benedek és Geiger 180 ezer, Szántó Dezső lakatos 45 ezer (40 ezer), Florentin Hermann 80 ezer (50 ezer), Benkó Arthurné 80 ezer, Ferrum 150 ezer (160.433), Radó Samu 60 ezer (30 ezer),

Frisch Adolf 100 ezer, Breuer és Róna 100 ezer, Berger Simon 150 ezer.

Biharmegyei kisajátítások a legfőbb agrárbizottság előtt

Az agrárkisajátítások kezdetén Kétlen gróf Károlyi Zsuzsanna birtokából Geutz János és társai földművesek 849 kat. holdat vásároltak meg fejenként 5-80 holdat, amelynek egy része művelhető, 430 hold pedig erdő volt; az utóbbit a Kallós Jakab és társai cégnek adták el. A megyei agrárbizottság a törvény értelmében a szerződéseket jóváhagyta, a Kallós céggel kötött szerződést azonban csak a faki termelésre nézve erősítette meg. Az ügyet felebbzés folytán revízió alá vette a legfőbb bukaresti agrárbizottság s most Károlyi Zsuzsanna birtokát egészen az állam részére kisajátították jelentette ki és pedig közérdekű vagyis az eladási szerződéseket nem respektálta.

Flatt Jenő és társai szakadati birtokból 215 kat. hold került kisajátítás alá, de a járá bizottság egészen felmentette a kisajátítás alá a birtokot, mert a birtokot osztatlan közösségben bírják a tulajdonosok s Flatt Jenőnek aki agronom, mezőgazdasági akadémiai oktató vele van. A falu lakosai a határozatot meg nem felelték, azonban a legfőbb agrárbizottság birtokot felmentette a kisajátítás alól.

Apolló mozgószínház 6 és 9 órákor.

Ma, szerdán utoljára

Palesztina film.

A zsidó nemzeti alap rendezésében

Utazás Erecz-Jisraelen keresztül 1923-ban

Mérsékelt emelt helyárak.

Csak igen rövid ideig!

Grand Cirkus Zoolog

Piata Mihai Viteazul (Nagypiac-tér)

Megnyitó diszeloadás

szerdán, juntus 4-én este 8 órakor

Bővebbet a napi falragaszok.

Megnyit Saguna (Kapucinus)-u. 9. sz. az udvar

KEPES ERZSI és EMMER IL

női divat kalap-szalons

Tavaszi és nyári női kalapudonságok nagy választékban a legolcsóbban. :: A kitalásokat 50 leltől kezdve

Tivoli czipőáruh

Üzletáthelyezés miatt rakátron levő

mélyen leszállított árak

bocsátja a m. t. vevőközönség rendelkezésére

Esőernyő

legolcsóbb a készítőknél

Rosenberg Testvérek

Nicolae Iorga (Zöldfa-u.)

Behúzásk gyorsan készítmél

Nagy felhőszakadás Budapesten

Budapestről jelentik: Tegnap délután Budapesten óriási felhőszakadás volt, a melynek számos sebesülte van. A tűzoltókat kétszáz esetben kérték segítségül, mert a villám számtalan helyen beütött és gyújtogatott. Estig a városban teljes sötétség uralkodott. A pincék legnagyobb része víz alá került. A Nagymező-utca és Podmaniczky-utca sarkán az úttest beomlott. A villám többek közt becsapott a Pannónia-szállodába, a konyha fala részben beomlott, valamint a Gresham-palotába, ahol a kávéház hatalmas üvegablaka bezuhanlott. Négy bankhivatalnok megsérült a szilánkoktól, az árumintavásár nyolc szalmakörmökben legérzékenyebb a kár. A színházakban az előadás későn kezdődött, a villamos közlekedés nagyrészt szünetelt. Az utcákon számtalan baleset történt. A Jánoshegyről a vihar egy parasztszekeret lesodort a sárfogó csatornába. Egy öregasszonyt a víz ágvastól kisodort a szabadba.

Léda újból Párisban

Felszabadultak az Ady-erektyék

Ki a magyarnak Ady Endrét adta, Léda asszony tíz év után visszatért Párisba. Ezt jelenti egy híradás.

A Vér és Arany Léda asszonya Brüll Adél, aki Diósi Ödönhöz ment feleségül. Előbb Szófiában élt, majd Párisba költöztek, ahol Diósi Ödön a Magyar Kereskedelmi Múzeum képviselője volt. Ady Nagyváradon ismerte meg Léda asszonyt, Diósiék meghívására Párisba ment, ahol mindig otthont és menedéket talált.

Diósiék nagy házat tartottak Párisban, ahol megfordult az idegenektől tartózkodó párisi előkelő családok sok kiválóságai, maga Páris parancsnokló tábornoka családostól állandó vendége volt Léda asszony szalonjának. Ady e meghitt társaságban kereste a kapcsolatot a Nyugattal s meg is találta. Csendben élt könyvei között, melyeket Léda szerzett össze s magyarázott neki és Révész Bélának. Megesett, hogy 15–20 témát keresett össze a két írónak, míg egyre ráfanyalodott valamelyik. De bizonyos, hogy a francia kultúra Léda-n keresztül s az ő nőgátására jutott Adyhoz, aki csak egyetlen idegen nyelven olvasott, franciául s ha Pesten időzött, Léda a friss francia lapokat utána küldte és megcserélte a cikkeket, amelyekkel érdemes foglalkozni.

A háború kitörésével Diósiéknak is menekülni kellett az internálás elől. Szökve hagyták el Páris s az utolsó stációt gyalog, szaladva tették meg, hogy elérhessék a svájci határt, mert vonat már nem közlekedett. Budapestre mentek, ahol a Haditermék kiküldte Diósi Berlinbe, gabonabevásárlónak, amely megbízatásnak briliánsul felelt meg. Párisi lakását lefoglalták, zár alá vették, mint ellenséges vagyont s a finom műkincsek Franciaországban maradtak. Most hírt kaptak arról, hogy a francia kormány a zár alól feloldotta az őt szoba berendezését s Diósiék Párisba utaztak, hogy átvegyék, ami megmaradt a drága berendezésből. Igen sok Ady-ereklye van Lédaéknál, magyar, német, francia festők Ady-képei, Ady-kéziratok, versek, levelezése Léda asszonnyal, a butorok, amelyek között élt, írt és szenvedett.

Pünkösdi első
napján jun. 8-án délután 3
órakor
tombolával egybekötött
János Ünnepélyt
rendeznek, a nagyváradai grafikai munkások
a Karger-féle vendéglő összes helyiségében.

LEGÚJABB

Herriot közzétette bel- és külpolitikai programját

Párisból jelentik: Herriot levelet intézett Leon Blumhoz és részletes programot közöl arra az eshetőségre, ha a kormányt átveszi. A program főbb pontjai a következők:

A rendeleti úton életbeléptetett törvények megszüntetendők, valamint a vatikáni nagykövetség is. A szolgálati időt csökkentik és megszüntetik a miliciát.

A külpolitikában a népek békéjére kell törekedni és minden népnek a Népszövetség tagjává kell lenni.

Oroszországgal a normális kapcsolatot fel kell venni.

Bár Herriot pártja, a radikális párt, a hatalmi politikát elítéli.

a Ruhr-vidéket addig még sem lehet kiűriteni, míg a szakértők ajánlotta zálogok nem kerültek az illetékes nemzetközi szervezetek kezébe.

Ezt követeli annak a szüksége, hogy Franciaországot és más népeket a nacionalista támadó pangermanizmus visszatérésével szemben megvédelmezzék.

A levelet az egységes szocialisták kongresszusa tetszéssel fogadta, még is elutasították Herriot ajánlatát, hogy a kormányzásban résztvegyenek.

Seypel kancellár állapota javult

Bécsből jelentik: Reggel fél nyolckor a következő orvosi jelentést adták ki Seypel kancellár haláláról:

A sebviszonyok tartósan kedvezőek, a vérömlés nem fokozódik. Hőmérséklet 37.1, érverés 100, lélegzés 28. A beteg az éjszakát jól töltötte.

Seypel merénylője legújabb vallomásaiban — eredeti vallomásától eltérően — tagadja, hogy valakitől megbízást kapott volna a merénylet elkövetésére.

A magyar nemzetgyűlésen Seicovszky elnök meglehetősen emlékeztet meg Seypelről. Indítványára részvétlétírást intéztek az osztrák nemzetgyűlés elnökéhez és Seypel kancellárhoz.

A budapesti népszövetségi főbiztos jelentése a magyar kölcsonról

Budapestről jelentik: A Magyar Hírlap úgy értesül, hogy a népszövetségi biztos nagyon kedvező jelentést küldött a Népszövetségnek a magyar szanalási akció eddigi előkészületeiről. A jelentésben kidomborítja, hogy a magyar kormány megtette mindazokat az előzetes lépéseket, amelyek a kidolgozott program előírt. Az aranyköltségvetés folyamatban van, az állami tisztviselők létszámának apasztása is folyik, valamint a felesleges állami hivatalok likvidálása is.

Beszámol a jelentés az általános gaz

dasági helyzetről is, végül azon reménynek ad kifejezést, hogy a magyar kormány a kölcson felvételéről folytatott tárgyalásai a közeljövőben sikerrel járnak.

Weltner Jakab és Farkas Antal Budapesten

Budapestről jelentik: Weltner Jakab és Farkas Antal Budapestre érkeztek és az igazságügyminiszter által kibocsátott emigrációs rendelet alapján kérték a bírói nyomozó levél visszavonását. Az igazságügyminisztérium kérésüket teljesítette. A szocialdemokratapárt szerint két emigráns hazatérése nem jelenti az, hogy az összes külföldi emigránsok hazakarnának térni addig, míg nem likvidálják az emigráció-kérdést. Weltner Farkast családi ügyeik készítették a hazatérésre.

Interpelláció az angol parlamentben Tirpitz kineve miatt

London, június 3. Egy interpellációra, mely azt a kérdést vetette fel tudomására adta az angol kormány, hogy Tirpitz nagy magas kormányhivatalba vezetését a szövetségesek nem jóindulattal. Macdonald tegye, hogy a kormány semmit el annak megtételére, amit elban köteletségének tart.

A Félix-fürdő új menetrendje

Van szerencsém a m. t. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy június 1-től kezdődőleg a fürdővonatok a következő sorrendben indulnak Nagyváradról:

Reggel: 8.48.
11.50.
Délután: 2.30.
4.46.
7.20.
9.30.

Ezenkívül közvetlenül a Félix-fürdőn át induló vonatok:

Éjjel 2.40 Belényes felé,
délután 1.50 Dobrest felé,
délután 3.45 Belényes felé.

A közönségnek ezek szerint naponként 9 vonat áll a rendelkezésére.

A fürdőből az utolsó vonat Várad 10.22-kor indul.

A közlekedés a fürdőbe a legegyszerűbb módon biztosítva van.

Tisztelettel

A Félix-fürdő

- Havas és Grünfeld
- bak, legelősebbak Kossuth
- „Kegyelet” temetkezés

UJDONS

Szerkesztőség és
Strada Printul Carol (volt
Kiadótulajdonos: Sonnenfel)
Telef
Előfizetési díj helyben
300 lei, negyedévre 15
egész évre 720 lei.

Előfizetéseket
és a

gazdagsága
övei legio
8. szá

Szombat este: Rómán előadás, kezdete 9 órakor.
Vasárnap d. n.: Cseregyerekek, operettreprez.
mészkelt helyárrakkal, bérleten kívül.

Hétő d. n.: Bőregér, mészkelt helyárrakkal.
Hétő este: Pompadour, bérleten kívül, rendes helyárrakkal.

— Szultána. Ma este lesz még a színház műsorán a Szultána operette, melynek minden előadásán csak fokozódott a siker, mely mindenütt, ahol a Szultánát előadták, megnyilvánult. A Szultána ma bérleten kívül rendes helyárrakkal lesz a színház műsorán.

— Hoffmann Juci és Lengyel Vilmos vendégjátéka. Csütörtökön és pénteken a két kiváló vendégművész fellépésével kerül színre Bíró Lajos nagyszerű színműve, a Sárka lilom, melyet Tóth Elek rendezésében, új betanulásban fogunk látni. A Sárka lilom a színház egész drámai személyzetét fogja foglalkoztatni, Juditot Hoffmann Juci, a herceget pedig Lengyel Vilmos játssza. A Sárka lilom csütörtökön A), pénteken B) bérletben lesz a színház műsorán, rendes helyárrak mellett.

— Trónörökös. Szombaton délután Lengyel Vilmos vendégjátékával és Jóska Mili fellépésével a Trónörökös kerül színre mészkelt helyárrak mellett, fél 4 órai kezdettel. A Trónörökös főszerepeit Huzella, Tóth Elek, Harsányi játsszák.

— Pünkösdi előadások. Pünkösdi délutánján fél 4 órai kezdettel és mészkelt helyárrakkal az első nap a Cseregyerekek, a nagyszerű táncos operett kerül színre, a második nap hétfőn délután pedig a Bőregér lesz a színház műsorán. Vasárnap este a Bajadérnak lesz a 25-ik előadása bérleten kívül, rendes helyárrakkal, hétfőn este pedig Fall Leó gyönyörű operettje, a Bajadér kerül színre 20-szor a bemutatkozó előadás szereplőivel.

— Boszorkányvár. Csütörtökön délután fél 4 órai kezdettel, mészkelt helyárrakkal a Boszorkányvár kerül színre, melyben a főszerepeket Baksay, Biczó, Pogány, Tihanyi, Feleki, Misoga játsszák.

SPORT

Hazaérkeztek az olimpikonok

Tegnap érkeztek haza Párisból a román olimpiai csapat nagyváradai játékosai. Barta, Kinyigli, a két Ströck és Rónai. Az olimpikonjaink, akik olyan nagy lelkesedéssel indultak, bizonyultak letörve és elkészre érkeztek vissza. Elmondották, hogy az ut kellemetlen és fárasztó volt. Az élelmiszerükről alig gondoskodtak, úgy, hogy valósággal éheztek. Természetes, hogy így teljesen kedvetlenül és letörve állottak ki a mérkőzésre. A mérkőzés után meg éppen nem törődtek velük. Visszafelé az uton egyszer kaptak enni napjában. Így még egy állam-reprezentáns játékosaival nem bántak el és egyiknek is aligha lesz kedve még egyszer így elindulni. Suci szövetségi kapitány, a csapat parancsnoka, pedig rögtön a mérkőzés után feleségével együtt Velencébe ment. A vesztes, demoralizált csapattal már nem sokat törődött.

A hétfői olimpiai mérkőzések eredményei

Páris, június 3. Az elődöntő hétfői mérkőzések szintén nagy meglepetést hoztak. Olaszország kiesését biztosra lehetett venni, de az szenzáció volt, hogy Hollandia, ha nehezen is, megverte Irországot.

Az eredmények a következők:

Svájc—Olaszország 2:1.

Hollandia—Irország 2:1.

Hollandia csak a meghosszabbított játékidő alatt tudta megszerezni a győzelmet jelentő egy gólt.

Kisorsolták a középdöntőt

Párisból táviratozzák: Ma kisorsolták a középdöntő mérkőzéseit. A mérkőzést csütörtökön és pénteken játsszák le. A sorolási eredményeképpen csütörtökön

Svájc mérkőzik Svédországgal és pénteken Uruguayt szembe Hollandiával.

A döntő mérkőzést pünkösdi hétfőn tartják meg. Előzőleg vasárnap a csütörtöki és pénteki mérkőzések vesztesei versengenek a harmadik és negyedik helyért.

* A Tifa elismeri a professzionizmust. A professzionizmus elismerése, vagy el nem ismerése mellett már rengeteg vita folyt le. Az egészséges álláspont az, hogy a professzionizmust az amatőrjáték intenzívebb támogatása mellett el kell ismeri, hiszen ezáltal csak azt érik el, hogy egyes kiváló fizikumú emberpéldányokat már gyermekkoruktól kezdve a sportra nevelik és ezek tökéletesítik és fejlesztik leginkább a sportot. Ezt az álláspontot tette most magáévá a FIFA. Legutóbbi ülésén a következő határozatot hozta:

A FIFA az amatőrsportot vezeti és karolja fel, azonkívül ellenőrzi a hivatásos labdarúgást. A játékosok, vagy amatőrök, vagy professzionisták. Minden játékos, akit szövetségi hivatásos játékosként tart nyilván, FIFA és a közelbe tartozó valamennyi egyesület és szövetséges professzionistának tekint.

A FIFA határozata nagy szenzációt keltett és óriási kihatással lesz a futball jövő kialakulására.

MOZI

— A Dorian-filmszínházban ma, szerdán látható utoljára „A veszedelmes életkor” című 6 felvonásos társadalmi dráma, amelynek főszerepét P. Menichelli, a szépséges olasz filmszínésznő alakítja. Az előadások 6 és 9 órakor kezdődnek. — Jön: „Gróf Festenberg” az idei szezon legizgalmasabb filmje.

— Az Apolló mozgószínházban ma, szerdán utoljára látható a palesztinai film: Utazás Erec-Jiszraelen keresztül 1923-ban. A rendkívül érdekes és tanulságos film visszavonhatatlanul utoljára kerül vetítésre. Előadás kezdete 6 és 9 órakor. Mérsékelt emelt helyárrak.

— Óriási érdeklődés előzi meg a f. hó 4. és 5-én az Atlantic nyárimozgóban megtartandó hangversenyt, melyen a budapesti nemzeti opera legkiválóbb művészei fogják művészetüket csillogtatni. E kiváló művészek a nemrég a Kath. Körben aratott sikereiket vannak hivatva a két napos vendég szereplésükkel megerősíteni, sőt, ha lehet, fokozni a közönség részére ez estékét feledhetetlenné tenni. Oly nevek, mint Feraru, Athanasiané, Stinghie, Athanasiu, Basu, Vrabiescu stb. méltó reprezentánsai a román ének-művészetnek, mind egy-egy csillag nemzetközi viszonylatban is s bizony számíthatunk olyan művészetre, amikben ritkán nyílik alkalomunk gyönyörködni. A nagy érdeklődésre való tekintettel az Atlantic nyári mozgópénztára elővételben árusítja a felemelt helyáru jegyeket d. e. 10-től fél 1-ig és d. u. 3-tól az előadás megkezdéséig.

Fehérnemű varroda

Pável-utca 18.

Férfi ingek elsőrendű kivitelben 50 L-től 70 L-ig
Dusan cipkézett női fehérneműk
beendítve ————— 35 L-től 70 L-ig
gomblyukötést nagy gépen és cipke beendítést
gépen olcsón vállal

A Banca Crisoveloni ghidigeni élesztőgyár kolozsvári gyárából naponta friss szavatolt jó minőségű

ÉLESZTŐ

érkezik. Kartellen kívüli olcsó árak. — Biharvármegyei és nagyváradai egyedüli főlerakat:

BLUM JAKAB

liszt és termény kereskedő, Oradea-Mare (Nagyvárad)
Piata Unirii (volt Szent László-tér) 5. szám alatt.

Gyárilag készítettünk állandóan raktáron tartunk:

**Nyugagyakat, különféle
vasmoszdót, összecsu-
ható vaságyat, ágyso-
dronyt, széküléslapokat,**
elvállalunk mindennemű fa és vas tömeg munkát a
legolcsóbb árban

„**Glória**”

Oradea-Mare

Str. Iosif Vulcan No. 10.

Végre

kapható a jó minőségű

**Dréher-
Haggenmacher sör**

Kérjük mindenütt

Fűszer, liszt és kenyér detail-üzlet
nagyforgalmu helyen bérbeadó.

Napi forgalom 20000 lei.

Csak komoly reflektánsok érdeklődjenek
Cim a Hegedűs Hirlapirodában.

164—1924. sz.

Árverési hirdetmény.

Az oradea-marei orth. izr. hitközség rituális fürdőjét folyó évi július hó 1-től számított egy, esetleg három évre bérbeadni óhajlja.

A bérleti feltételek a hitközség irodájában megtekinthetők. Ajánlatok legkésőbb június hó 20-ig beadandók.

Oradea-Mare, 1924 június 1.

Az oradeamarei orth. izr. hitközség elnöksége.

KÉRJENEK MINDENÜT

PIERRE
BOROTVAPENGÉKET

TISZTA ACÉLBOL, EZÜSTKEVERÉK
LEGFINOMABB ÉS LEGOLCSÓBB

PRIMA FABRICA
DE APARATE SI LAME DE RAS S.A
Strada Donici 1, Bucuresti

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy szó ára 3 lei, vastag betűs 6 lei

Oktatás

Új találmány!

Óriási megtakarítás!
A legrövidebb kettős könyvvitelt (Kétkönyves) tanít és bevezeti mindenféle üzemben.

olcsón.

DONAT

Gojdu (Beothy Ödön) - u. 30, Ugyanott gép-, gyorsírás nyelvek, stb.

LAKÁS

Keresek egy modern két-három szobás lakást. Ügy-nököket díjazok. Cim kiadóban. 172

Központban különbejáratú szoba kiadó. Balázsánál N. Jorga (Zöldfa-u.) 21. Telefon 815. 322

Alkalmazás

Mindenest keres kis család azonnalra. Cim a kiadóban. 269

Perfekt gyorsíró, több évi gyakorlattal bíró értességet tisztviselő állását változtatná. Megkereséseket „Szorgalmas I.” jellegére a kiadóra. 319

30 éves fiatal családossal, ki huzamosabb ideig a CFR szolgálatában állott mint hivatalnok, beszél románul és magyarul, bármily megbízható állást keres falun vagy városban. Címeket a Hegedűs Hirlap-irodába „Szerény” jellegére. 323

Vegyész és mérnök

Romániai tartózkodása alatt péncsoporttal társat, vagy összeköttetést keres gyógyszer, vegyész és vegyészeti gyár létesítésére. Több külföldi eljárás bírtokában és tökéletes jártassággal az injekció terápia. Sokoldalú ipari gyakorlat. Leveleket „Külföldi” jellegére a Hegedűs Hirlap-iroda továbbítja.

Adás-vétel

Eladók kézimunka tokok, ágylétrák, milók, futók, abrosz 12 szalvétával, file csipke, betét és motívok, kelim abrosz, színesz, kötött, és aranyterítők, nagyon szép és izléses, olcsó mintorozott és mon-tirozatlan d ványárnak, batist, himzett női ingek és nadrágok, selyem rojtos kendő fekete kockás tait, perzsaszőnyegek, keleti ebédő, itt készülték, minden nagyságban, széles file csipke, zsebkendők kongre fűnnöny anyag, 2 ablakra világoskék függöny draperiával, piros vatta selyem paplan huzattal, fehér nec terítő, nagyon szép álló lámpaernyő, 12 személyes compelt evő-eszköz (105 drb.) Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30 Szász. 252H

Eladó sürgősen magánháza beköltözhető nagy kerttel. Ügy-nökök díjaztatnak. — Cim a kiadóban. 323

Eladó egy bádoggal fedett nagy tölgyfa kapu. Ertekezni Klein, I. C. Bratianu (Szaniszló)-u. 71. 311

Egy kontrafékes alig használt kerékpár olcsón eladó. Rador, Str. Printul Carol 6. 316

Eladó földbirtokok, földek, szőlők, kisebb, nagyobb házak. Jo helyen 3 szobás lakás üveges nagy gang, nagy udvar, fűlön 2 ház-hely kerttel sürgősen. Ertekezni Tománénál Nil-gesz-telepen d. u. 3-6-ig Str. St. Ladislau (Körös-utca) 21. 255H

Olcsón eladó 2 ablakra kézi kelim függöny Pável-utca 18. 326

Elsőrendű jóforgalmu éjjeli üzlet házzal együtt Clujon, más vállalat miatt sürgősen, nagyon olcsón eladó. Cim a kiadóba. 330

Üzlet átalakítás miatt olcsó kiadásítás a

D'OR-ban

Fésűk, illatszerek, ridi-külök, játékok stb.-ből. Regele Ferdinand 16.

OPERA K
OPERETTEK
DAL-TÁNC-KUPLE
UDONSÁGOK

A
HEGEDÜS
HIRLAPIRODA
ZENEMÜ OSZTÁLYÁBAN

Műköszörüs

KOLLER ÁGOSTON

Boul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-út) 19.
Elvállalok borotva, olló, kés és villanyerőre berendezett gilette borotva műköszörüsét. Kérem a címre ügyelni!

Gyermezsokni, trikó, harisnya

keztűi, csipke, szalag, himzés, rövidárúk. Olcsó árak! Szabókellékek. Olcsó árak! Kék * Csill * g Aruház Piaja Unirii, volt Szt. László-tér

Eladó ház Nilgesztepen négy lakással, egy beköltözhető. Nagy kerttel gazdálkodásra alkalmas, elköltözés miatt 125.000 leért. Ertekezni Urán Alexandri (Teleky)-utca 2. 325

Használt ládákat kerestünk Phoenix gyertyagyár, Cal. Victoria 39. 324

Eladó egy 16 HP üzemenkés nyersolajmotor, esetleg cséplési időre bérbeadó. Cim Katz malom, Bihar. 327

Ezüst farkas kutya, szép, fiatal, eladó. Erdeklődni lehet Fűrőd-utca 18. 332

Bizományba elfogadok bármilyen fehérneműt, porcellánokat, szőnyegeket és képeket. Boulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. Jobbra. Szász. 04

Ismét magas árban
VESZEK
ARANY
EZÜS
és brilláns tárgyakat
KLEIN
ekszárúház Avr. a lancia (Kossuth Lajos)-utca - szám

Eladó harci kanári madár. Str. Alexandru (Teleky-u.) 30. Szalaynál. 321

2-3 holdas szőlőt keresek a város közelében sürgősen megvételre. — Címét „Sürgős” jellegére a kiadóba kérek. 331

Közlönfalak

Nálam levő bizományi árakat miután 4 hétre elutasítottam szíveskedjenek átvenni. Szász Anna Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 30

Gopajonrozást 101 es olcsón készit Erbssteinné, Str. Cuza Voda (Szacsay-u.) 28 vagy Szaroveszky-utca 11. sz.

Ülvelet, bérlet és bármily igazolványhoz szükséges fényképek, Nagyvárad területén legolcsóbban, 20 leitől kezdve készítenek Zenker fényképészénél, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 25. Felvételek este fél 8-ig.

Pilisse es govtre munkák rendkívül olcsó árban készítenek Str. Alexandri (Teleky-u.) 22. kapuval szembe.

24 m. kamatra kerestünk magán-éni teljes fedezetel, Adás-éni Rig. Parcul Traian (Széchenyi-tér) 21. Ertesites a kiadón.

ZONGORA

kifünő hangu
bérbe kiadó

Sternberg I.

régiségkereskedő
Piaja Unirii, Kishidő.

„Ideal Pasta“

a legjobb cipőkrém
180 grammos
dobozokban

Egy doboz ára 14 L
Próba doboz 4 L

Főelrusító:
Stern Miklós

Eladó

Reg. Ferd. (Rákóczi-ut) 2 emeletes modern bérpalota beköltözhető 2 négyzetos parkettás komfortos lakással, esetleg két részben is eladó. Ára 1 millió nyolcszáz ezer Lei. Calvin (Ritók)-után modern magánháza nagy kerttel 150 ezer. Kálvária-után 250 ezer, repülőhíd mellett gyönyörű magánháza beköltözhető 4 szobás lakás, egy hold szőlő és gyümölcsös 250 ezer Lei, esetleg bérbe is három évre kiadó.

Weisz Gizi

közvetítő irodája, Str. Tipografeiei (Nyomda-u.) 4.

Farkas János

bádgos és vízvezeték-szerelő
Keskény-utca 3. sz.
Elvállal mindennemű szakmába vágó munkákat pontos kivitelre. Szíves megkeresésekre költ ségvetéssel szolgál.

Vegyztisztító üzlet

Bazár épület — Színház oldal

Eivállalok mindennemű felsőruha tisztítást Vasalások azonnal.
Borgos Sámuel

Irodabutorok, parketták
Rimanóczy
műbutor és parkettgyár
rt. Oradea-Mare Strada Clujului 117. Telefon 279

Jutányos gyári árak!

Butorvásárlók figyelmébe!
Mielőtt butorszükségletét fedezné, feltétlenül nézze meg butorkészletünket. Készítünk megrendelésre mindenféle butort u. m. legfinomabb műbutort, ebédő, hálószoza és konyhaberendezéseket ugyszintén commerc árut.
Épület és üzlet berendezéseket megrendelésre gyorsan és olcsón készítenk
Fratii Engelstein și Comp
Sirul Cerbilor (Szarvas-sor) 4.

Dal, Tánc, Operett
ujdonságok a Hegedűs Hirlap-iroda zenemű osztályában.

WHATMAN RAJZ
ES SKIZZ
PAPIROK

Sonnenfeld-Nél
ORADEA-MARE TELEFON 62.

Olcsó tölgyfa és fehérren zománcozott hálószozók és konyha

butorok
kaphatók. Mindenféle asztalosmunkát olcsón vállalok.

Százaz Miklós
műasztalos
Str. Ladislau (Körös u.) 48. szám.

A
kolozsvári **OZELL** sörfőződe

VILÁGOS URSUS-SÖRE

Főraktár Nagyvárad és vidéke részére
Ghilányi-u. 5-7.

a közönség legkedveltebb itala.

Főraktár Nagyvárad és vidéke részére
Ghilányi-u. 5-7.